

# POJISTNÁ SMLOUVA

Mgr. Lucie Jandová  
skupina Generali  
[lucie.jandova@generali.com](mailto:lucie.jandova@generali.com)

16.4.2018

# **POJIŠTĚNÍ z hlediska soukromoprávního**

## **Odvážná smlouva**

**Prospěch anebo neprospěch alespoň jedné ze smluvních stran závisí podle ujednání stran na nejisté události.**

**Pojištění, sázka, hra, los**

## SOUKROMOPRÁVNÍ DĚLENÍ POJIŠTĚNÍ

### Škodové pojištění

Základní princip: pojistitel poskytuje pojistné plnění, které v ujednaném rozsahu vyrovnává úbytek majetku vzniklý v důsledku PU

### Obnosové pojištění

Základní princip: pojistitel poskytuje jednorázové nebo opakované pojistné plnění v ujednaném rozsahu

### **Škodovým pojištěním je vždy**

- Pojištění právní ochrany
- Pojištění odpovědnosti
- Pojištění úvěru a záruky

### **Škodovým pojištěním může být**

- Pojištění majetku
- Úrazové pojištění
- Pojištění pro případ nemoci
- Pojištění finančních ztrát

**Hranice pojistného plnění** - omezení pojistného plnění (není-li stanoveno Z či PS jinak)

- Pojistnou částkou
- Limitem pojistného plnění

### **Pojistná částka**

- u pojištění majetku, jehož hodnotu lze v době uzavírání PS určit
- stanovuje se na návrh pojistníka ve výši odpovídající pojistné hodnotě pojištěného majetku
- Pojistitel má právo při uzavření PS přezkoumat hodnotu pojištěného majetku
- Časová cena, nová cena, ...
- Indexace

### Limit pojistného plnění

- tam, kde nelze v době uzavření PS určit pojistnou hodnotu
- stanovuje se na návrh pojistníka
- **Zlomkové pojištění:** LPP se použije v případě, že se pojištění vztahuje pouze na část hodnoty pojištěného majetku
- Lze i u pojištění majetku s určitelnou hodnotou, pokud to odpovídá pojistnému zájmu

## **Dolní hranice pojistného plnění – 2 varianty**

- Úbytek majetku, který půjde k tíži oprávněné osoby
- Pojistitel neposkytne pojistné plnění, pokud úbytek majetku nepřesáhne ujednanou hranici
- Oprávněné osobě půjde určitá část úbytku majetku k tíži

### **MNOŽNÉ POJIŠTĚNÍ**

Nastává, je-li týž pojistný zájem pojištěn proti témuž pojistnému nebezpečí u několika pojistitelů

**Soupojištění** – uzavření PS s více pojistiteli zastoupenými vedoucím pojistitelem, za jediné pojistné

**Souběžné pojištění** – souhrn PČ nepřesahuje pojistnou hodnotu pojištěného majetku nebo souhrn LPP nepřesáhne skutečnou výši škody

**Vícenásobné pojištění** - souhrn PČ přesahuje pojistnou hodnotu pojištěného majetku nebo souhrn LPP přesáhne skutečnou výši škody

## Změna vlastnictví pojištěného majetku

- Pojištění zaniká **dnem oznámení změny vlastnictví pojistiteli**
- Lze dohodnout jinak (později či dříve)
- Povinnosti podle PS

### **Zachraňovací náklady**

= účelně vynaložené náklady, které pojistník vynaložit

- na odvracení bezprostředně hrozící PU
- na zmírnění následků již nastalé PU
- proto, že plnil povinnost odklidit zbytky z hygienických, ekologických či bezpečnostních důvodů
  
- Právo na náhradu škody při tom utrpěné
  
- Právo na náhradu zachraňovacích nákladů má také pojištěný nebo jiná osoba, která je vynaložila nad rámec povinností stanovený právním předpisem.

## Zachraňovací náklady

- výše může být v PS omezena
- u nákladů na záchranu života nebo zdraví osob nesmí být nižší než 30% sjednané PČ nebo LPP
- PČ nebo LPP nelze o tyto náklady snížit
- Hradí se náklady vynaložené se souhlasem pojistitele, ač k nim pojistník nebyl jinak povinen

## Přechod práva na pojistitele

- Vzniklo-li v souvislosti s hrozící nebo nastalou PU oprávněné osobě/pojištěnému/... proti jinému právo na náhradu škody nebo jiné obdobné právo, přechází výplatou plnění z pojištění tato pohledávka na pojistitele, a to až do částek, které vyplatil.
- Neplatí vůči osobě ve společné domácnosti nebo odkázané na ni výživou (výjimka úmysl)
- Oprávněná osoba je povinna postupovat tak, pojistitel mohl vůči jinému toto právo uplatnit.

# Škodová pojištění

**Pojištění majetku**

**Pojištění odpovědnosti**

**Pojištění právní ochrany**

**Pojištění úvěru**

**Pojištění záruky**

**Pojištění finančních ztrát**

**Pojištění velkého rizika**

### Pojistit lze

- Majetek (dříve věc, dnes širší pojetí)
- Hromadná věc – všechny věci, které k hromadné věci náleží při vzniku pojistné události (platí i pro PČ či LPP, podpojištění/přepojištění – na celou hromadnou věc) – více hromadných věcí (PČ/LPP na každou samostatně)
- Soubor věcí

Pojistnou hodnotu představuje **obvyklá cena majetku** v době, ke které se určuje jeho hodnota.

## Pojistná nebezpečí

- Stanoví pojistná smlouva
- Definice
- Podmínky (např. zabezpečení)
- Např. požár, vichřice, voda z vodovodního potrubí, tíha sněhu, záplava a povodeň, výbuch, zemětřesení, pád letadla, odcizení, vandalismus apod.

### Přepojištění

= převyšuje-li PČ pojistnou hodnotu.

- Obě strany mají právo navrhnout snížení PČ a pojistného na další pojistné období po změně
- Pokud návrh nebude přijat druhou stranou ve lhůtě 1 měsíce od obdržení návrhu, pojištění zaniká.

### Podpojištění

= PČ je v době pojistné události nižší než pojistná hodnota

- Pojistitel sníží pojistné plnění v poměru výše pojistné částky ke skutečné výši pojistné hodnoty (lze ujednat nesnižování)

## Pojištěná zástava

- Režim OZ
- Režim ZPS
- Režim NOZ

### § 1354 NOZ

*Je-li zástava pojištěna a nastane-li PU, plní pojišťovna z pojistné smlouvy zástavnímu věřiteli,*

- *prokáže-li zástavní věřitel pojišťovně včas, že na věci vázne jeho zástavní právo, nebo*
- *Oznámí-li jí to včas zástavce nebo zástavní dlužník.*

## Pojištěná zástava - plnění

- Zástavní věřitel má právo zadržet plnění
- Co převyšuje pohledávku, vydá zástavní věřitel zástavnímu dlužníkovi
- Platí na movité i nemovité věci

### **Poškození nebo zničení majetku - povinnost zdržet se oprav nebo odstraňování**

- **do souhlasu pojistitele**
- **Do uplynutí doby k vyjádření pojistitele, byla-li sjednána**
- **Nebyla-li sjednána, v době přiměřené okolnostem případu**

**X závažné důvody: bezpečnost, ochrana zdraví, životního prostředí, jiné důvody**

### **Nález odcizeného nebo ztraceného majetku**

- **Povinnost oznámit pojistiteli bez zbytečného odkladu**
- **Vlastnictví nalezeného majetku nepřechází po výplatě pojistného plnění na pojistitele – nebylo-li dohodnuto jinak – právo na vydání plnění**
- **Odečet účelných nákladů na odstranění závad**

## Pojištění odpovědnosti

- Právo pojištěného, aby za něho pojistitel v případě PU nahradil poškozenému škodu/újmu v rozsahu a výši určené zákonem nebo smlouvou
- Pouze škodové pojištění
- **Nepřímý nárok poškozeného:** poškozenému vzniká právo na plnění proti pojistiteli, jen bylo-li to ujednáno anebo stanoví-li tak jiný zákon
- Pojištění odpovědnosti v souvislosti s vlastnickým právem – zaniká oznámením změny vlastnictví pojistiteli (nebylo-li ujednáno jinak)

## Pojištění odpovědnosti

- Škoda vs. nemajetková újma
- ✓ Rozsah
- ✓ Přechodná ustanovení
  
- Rozsah pojištění sjednaného do 1.1.2014
- Rozsah pojištění sjednaného po 1.1.2014
  
- Posouzení nároků
- Povinná pojištění

## Pojištění odpovědnosti – výše plnění

- Do LPP, nebyl-li ujednán, v plné výši škody/újmy
- Nahradil-li pojištěný škodu/újmu, má právo proti pojistiteli na náhradu do výše PP
- Možnost jednorázového odškodnění některých budoucích nároků poškozených (charakter opakovaného plnění, výši je stanovena pojistně-matematickými metodami) – nutný souhlas pojištěného (neplatí, pokud jej nemůže udělit)

### Pojištění odpovědnosti - šetření škody

- Povinnost pojištěného bez zbytečného odkladu oznámit vznik škodné události, uplatnění práva na náhradu a vyjádřit se k povinnosti nahradit škodu, ...
- Povinnost pojištěného oznámit zahájení řízení před orgány veřejné moci nebo rozhodčí řízení, sdělit právního zástupce, zpravit o průběhu a výsledcích řízení
- Škodnou událost má pojistitel **právo za pojištěného projednávat** (ex lege)
- Pojištěný je povinen postupovat v souladu s pokyny pojistitele

**Postih pojistitele:** škoda způsobená jednáním pojištěného pod vlivem alkoholu nebo použití návykové látky nebo přípravku takovou látku obsahujícího

NE: lék za předpokladu užití způsobem stanoveným lékařem při neupozornění na nemožnost vykonávat danou činnost v době působení léku

## Pojištění právní ochrany

- Závazek pojistitele hradit náklady pojištěného spojené s uplatněním jeho práva a poskytnout mu služby s tím spojené
- Vždy škodové pojištění
- PS musí zabezpečit svobodu výběru zástupce pojištěného

Případné spory z tohoto pojištění: povinnost pojistitele uzavřít rozhodčí smlouvu v případě zájmu pojistníka (o tomto právu musí být informován).

## **Sdružená pojistná smlouva**

Ve zvláštní části smlouvy nutno uvést

- Obsah a rozsah pojištění
- Výše pojistného

## **Pojištění právní ochrany – nutno zabezpečit**

- Vyloučení zaměstnanců pověřených vyřizováním nároků z tohoto pojištění z obdobné činnosti v jiném odvětví
- Vyřizování nároků z pojištění osobou nezávislou na pojistiteli
- Právo svobodného výběru zástupce

Mírnější pravidla např. pro zastupování pojištěného v rámci pojištění odpovědnosti za škodu vykonávané ve vlastním zájmu pojistitele.

### **Pojištění úvěru**

Ujednává se na ochranu před majetkovými důsledky, které mohou pojištěnému vzniknout nesplácením poskytnutých peněžních prostředků dlužníkem.

### **Pojištění záruky**

Ujednává se pro případ plnění z ručitelského závazku, propadnutí kauce, jistoty nebo plnění z kauce nebo jistoty nebo jiného obdobného důvodu

### **Pojištění finančních ztrát**

-Předmětem jsou vynaložené náklady, které vznikly v důsledku škodné události, nebo ušlý zisk nebo jiné finanční ztráty určené v PS.

### Pojištění velkého rizika

#### **Velké pojistné riziko – dle ZPOJ, např.**

- Škody na drážních vozidlech, na plavidlech, leteckých dopravních prostředcích, přepravovaných věcí, odpovědnost z leteckého dopravního prostředku, ...
- Úvěr a záruka, pokud se týkají profesionální činnosti pojistníka...
- Parametry u pojištěného – úhrn rozvahy nad 6,2 mil EUR, čistý obrat nad 12,8 mil EUR, stav zaměstnanců nad 250 (alespoň 2 parametry)

**Širší možnost se odchýlit od jakéhokoliv ustanovení části pojištění ve prospěch kterékoliv strany, vyžaduje-li to účel a povaha pojištění.**

**Pouze jako škodové.**

16.4.2018

### **Obnosové pojištění**

- Právo na náhradu škody není dotčeno právem na pojistné plnění z obnosového pojištění – pojistitel nemá regresní nárok
- Odchylná úprava následků neplacení pojistného

**Obnosovým pojištěním je vždy životní pojištění.**

### **Obnosovým pojištěním může být**

- Pojištění majetku
- Úrazové pojištění
- Pojištění pro případ nemoci
- Pojištění finančních ztrát

### **V pojištění osob lze pojistit člověka pro případ**

- Smrti
- Dožití se určitého věku nebo dne určeného v PS jako konec pojištění
- Úrazu
- Nemoci
- Jiné skutečnosti související se zdravím nebo změnou osobního postavení pojištěné osoby

### **Pojistné plnění**

- Jednorázová částka
- Peněžitý důchod
- Pojistné plnění v určené výši

### **Zjišťování zdravotního stavu nebo příčiny smrti pojištěného**

- Pojistitel přezkouvává zdravotní stav
- Na základě zpráv a zdravotnické dokumentace od ošetřujících lékařů, případně prohlídka nebo vyšetření
- Osobou provozující zdravotnické zařízení

### **Oprávněná osoba, je-li pojistnou událostí smrt pojištěného = obmyšlený**

- Určuje se jménem nebo vztahem k pojištěnému
- Lze měnit do vzniku pojistné události – vůči pojistiteli účinné doručením
- Neodvolatelné určení manžela – zanikají účinky rozvodem či prohlášením neplatnosti manželství (obdoba předek či potomek – osvojením)
- Nutnost souhlasu pojištěného, je-li osobou odlišnou od pojistníka

Vztah k dědictví – pojistné plnění nespadá do dědictví – nebyl-li obmyšlený určen nebo nenabyl-li plnění

- Manžel
  - Děti
  - Rodiče
  - Dědici pojištěného
- 
- Více osob – má se za to, že jsou stejné podíly

Obmyšlený nabývá právo vznikem pojistné události – do té doby lze disponovat právy z pojištění (vč. změny obmyšleného) – výjimka u pojištění důchodu (nutný souhlas pojistitele).

## Životní pojištění

### Lze pojistit člověka pro případ

- Smrti
- Dožití se určitého věku nebo dne určeného smlouvou jako konec pojištění
- Jiné skutečnosti týkající se změny osobního postavení člověka
- Lze již pojistit smrt dítěte, potrat či narození mrtvého dítěte

Pouze jako pojištění obnosové

Lze ujednat krácení pojistné doby či pojistné částky a právo na obnovení pojištění po snížení pojistné částky, po snížení ročního důchodu nebo po zkrácení pojistné doby

Rizikové x rezervotvorné x smíšené pojištění

Pohlaví není faktorem při hodnocení rizika

### **Uvedení nesprávného data narození pojištěného pojistníkem**

- Snížení pojistného plnění pojistitelem – v poměru výše pojistného
- Možnost odstoupit od smlouvy – pokud by pojistitel PS neuzavřel (omezeno uplatnění práva – za života pojištěného a do 3 let od uzavření smlouvy, subjektivní lhůta 2 měsíce)

### **Sebevražda**

Dispozitivní výluka z pojištění – pojistitel není povinen plnit, pokud pojištění trvalo nepřetržitě méně než dva roky.

## Odkupné

- Část nespotřebovaného pojistného stanovená pojistně-matematickými metodami
- Výplata odkupného je jedním ze způsobu zániku pojištění
- Vyplácí se na žádost pojistníka (se souhlasem pojištěného)
- Splatnost do 3 měsíců od obdržení žádosti
- V NOZ stanovené podmínky, za nichž lze výplatu odkupného provést (např. 2 roky u běžného pojistného, 1 rok u jednorázového,...)

## Odkupné

- Pravidla pro výpočet odkupného
  - od 1.12.2016 v § 21f z.č. 38/2004 Sb.
  - v prvních 5 letech ode dne vzniku pojištění se odečítá za každý započatý měsíc trvání tohoto pojištění nejvýše jedna šedesátina z celkových pořizovacích nákladů pojistitele souvisejících s tímto pojištěním
- Informační povinnost pojistitele o výši odkupného (včetně výpočtu)
- Zánik pojištění z jiného důvodu
- Následně výplata odkupného (kladná kapitálová hodnota)
- Možnost částečného odkupu

### Úrazové pojištění

Pojistitel poskytuje pojistné plnění v případě úrazu pojištěného.

- Škodové nebo obnosové
- **Úraz** – není zákonná definice – např. neočekávané a náhlé působení zevních sil nebo vlastní tělesné síly nezávisle na vůli pojištěného, ke kterému došlo během trvání pojištění a kterým bylo pojištěnému způsobeno poškození zdraví nebo smrt

**Vliv alkoholu** – právo snížit pojistné plnění na ½ - došlo-li k úrazu následkem požití alkoholu nebo návykových látek nebo přípravku je obsahujícího pojištěným, a okolností, za nichž k úrazu došlo, to odůvodňují. (NE u chybného lékařského poučení)

Právo odmítnout pojistné plnění: souvislost s úmyslným trestným činem nebo úmyslné poškození zdraví

## Pojištění nemoci

Pojistitel hradí za pojištěného náklady nebo ujednanou částku na zdravotní péči vzniklé v důsledku nemoci nebo následků úrazu a úkonů souvisejících se zdravotním stavem pojištěného – zejména nemoc, úraz, těhotenství, preventivní nebo dispenzární péče...

Není-li ujednáno jinak, považuje se za ujednané pojištění neschopnosti vykonávat jeho obvyklé povolání

**Čekací doba** – max. 3 měsíce od počátku pojištění  
(výjimky: např. porod, psychoterapie apod. – 8 měsíců,  
ošetřovatelská péče – 3 roky)

**Pojištění věci a jiného majetku**

**Pojištění právní ochrany**

**Pojištění odpovědnosti za škodu**

**Pojištění úvěru a záruky**

**Pojištění finančních ztrát**

**Životní pojištění**

**Úrazové pojištění**

**Pojištění pro případ nemoci**

**Děkuji za pozornost 😊**